

“V zásade najpodstatnejšou je podľa názoru súdu v súvislosti s nejasným dojednaním o spoplatnení služby skutočnosť, že zmluva ani Všeobecné obchodné podmienky nemôžu slúžiť na to, aby dodávateľ služby pri umiestňovaní údajov o cene služby využil lešť a nekalú obchodnú praktiku, tieto údaje umiestnil tak, aby priemerný spotrebiteľ mal problém pri orientácii v údajoch o spoplatnení služby a tým spôsobom dodávateľ služby získal väčší počet záujemcov o službu, než aký by bol získal, ak by údaj o cene služby v zmluve resp. Všeobecných obchodných podmienkach bol definovaný pre priemerného spotrebiteľa zrozumiteľným spôsobom. [...] Súd dospel k záveru, že ani jeden zo základných atribútov zmluvného vzťahu nebol v zmluve upravený jasným a určitým spôsobom. Je treba uviesť, že obsah celého zmluvného vzťahu bol neobvyklým spôsobom zakomponovaný vo Všeobecných obchodných podmienkach. Pričom je bežné a súčasťou obchodných zvyklostí, že podstatné náležitosti rozhodujúce pre prejav vôle spotrebiteľa uzatvoriť zmluvný vzťah sa nachádzajú v samotnej zmluve a Všeobecné obchodné podmienky obsahujú vysvetľujúce a doplnujúce dojednania. V tejto súvislosti súd konštatuje, že odkaz na Všeobecné obchodné podmienky bol až na konci úvodnej stránky, nebol osobitne zvýraznený, pričom takéto dojednanie vzbudzuje dojem nepodstatnej časti zmluvy na úrovni poznámky uvedenej pod čiarou, keď priemerný spotrebiteľ má legitímne očakávanie, že v odkazových ustanoveniach Všeobecných obchodných podmienok sú len ustanovenia vysvetľujúceho a doplnujúceho charakteru vo vzťahu k podstatným náležitostiam uvedeným v samotnej zmluve a nie ustanovenia, ktoré sú podstatné a rozhodujúce pre rozhodnutie spotrebiteľa uzavrieť zmluvný vzťah. Samotná skutočnosť, že celý obsah zmluvy je súčasťou Všeobecných obchodných podmienok sama o sebe nepredstavuje rozpor so zákonom resp. dobrými mravmi, i keď ako bolo konštatované ide o neštandardné konanie dodávateľa.”

Súd sa bližšie zaoberal aj otázkou zobrazenia kontraktčného formuláru: “Zo zobrazenia internetovej stránky www.basne-portal.sk je zrejme, že stránka odkazuje pod čiarou s ornamentom na Všeobecné obchodné podmienky. Na úvodnej stránke je zvýraznený tučnejším písmom údaj o výhernej súťaži, avšak najpodstatnejší údaj o tom, či služba poskytovaná dodávateľom je bezodplatná resp. spoplatnená sa nachádza na konci úvodnej stránky bez osobitného zvýraznenia odkazu na Všeobecné obchodné podmienky. [...] Napokon nič na právnom posúdení nemení i prípadná existencia údajov o spoplatnení služby nad odkazom vo Všeobecných obchodných podmienkach (viď čl. 17 spisu), keď vzhľadom na veľkosť písma (neprimerane menšie od ostatného písma informácií úvodnej stránky, ťažko čitateľné) je pravdepodobné, že obtiažna čitateľnosť údajov priemerného spotrebiteľa odradila od ich čítania. Uvedené údaje sú čitateľné skôr za pomoci optických prístrojov ako s bežným zaostrením zraku. Pokiaľ bol údaj o spoplatnení služby uvedený v čl. 4 a čl. 7 Všeobecných obchodných podmienok, treba uviesť, že ustanovenia čl. 4 len odkazujú na čl. 7, v ktorom bez optického zvýraznenia sú uvedené údaje o cene a dĺžke trvania zmluvného vzťahu. Neobvykle je aj cena v čl. 7 uvedená iba slovom, hoci bežne sa uvádza číslom i slovom.”

Keďže rozhodnutie potvrdilo, že zo strany žalovaného došlo k používaniu nie len neprijateľných zmluvných podmienok v zmysle § 53 ObčZSR, ale aj nekalých obchodných praktík v zmysle § 7 ZoOchrSp, vyjadril sa súd aj k výkladu priemerného slovenského spotrebiteľa využívajúceho internetové služby: “Podľa rozhodnutí Európskeho súdneho dvora (C-201/96, C-220/98) bol ustálený pojem „priemerný spotrebiteľ“ ako spotrebiteľ daného tovaru, ktorý je v rozumnej miere dobre informovaný, vnímať a obozretný. Pokiaľ žalovaný zamietal, že v danom prípade priemerný spotrebiteľ vo vzťahu k ponúkanej službe je odlišný od priemerného spotrebiteľa nakupujúceho v maloobchode, súd je názoru, že priemerný spotrebiteľ využívajúci služby poskytované na internete sa vyvíja. V súčasnosti je priemerný spotrebiteľ využívajúci internetové služby v zásade zhodný s priemerným spotrebiteľom nakupujúcim v maloobchode, keď v súčasnosti internet používa značné množstvo priemerných spotrebiteľov nakupujúcich v maloobchode bez toho, aby osobitne ovládali prácu s počítačom, mali adekvátne vzdelanie.”

Hoci sa s rozhodnutím možno stotožniť čo do dosiahnutého výsledku, niektoré ustanovenia VOP boli podľa nášho názoru označené za neprijateľné zmluvné podmienky veľmi “predčasne”. Ako zaujímavý právny konštrukt možno hodnotiť výkon odstraňovacieho nároku spotrebiteľským združením vo forme žiadosti o vydanie bezdôvodného obohatenia voči všetkým spotrebiteľom, hoci, ako upozorňujú odborníci¹, ide o konštrukt s nulovým exekučným potenciálom. Určite bude zaujímavé sledovať ako sa argumentáciou prvoštupňového súdu vysporiada Krajský súd v Prešove.

Posudzovanie právomoci slovenského súdu v prípade dištančného e-deliktu

Martin Husovec

Súd	Okresný súd Bratislava I
Sp. zn.	15C/24/2012
Datum	28. 2. 2012
Fáza řízení	rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť
Dostupnosť	blog.eisionline.org

Sudkyňa Okresného súdu Bratislava I., JUDr. Oľília Belavá, sa na konci februára postavila negatívne k vydaniu predbežného opatrenia v spore o ochranu osobnosti voči spoločnosti Facebook, Google a Wikidot. Vo vzťahu k prvým dvom spoločnostiam konania zastavila pre nedostatok právomoci, zatiaľ čo vo vzťahu k posledne menovanej spoločnosti návrh meritórne zamietla po tom, ako konštatovala právomoc slovenského súdu.

Spor na ochranu osobnosti vznikol v súvislosti so spoločenskou aférou „Gorila“, ktorej žalobca je jedným z hlavných aktérov. Na Okresnom súde Bratislava I. sa z dôvodu ochrany osobnosti domáhal nasledovného.

1 Názor Doc. JUDr. Csacha k článku HUSOVEC, Martin. OS Poprad vo veci skryto spoplatňovaných webových stránok. *Lexforum*. Vydané 20 apríla 2012 [cit. 2012-06-04]. Dostupné na <http://www.lexforum.cz/390>

Od spoločnosti Facebook žiadal zablokovanie a odstránenie niekoľkých facebook „stránok“ a uloženia povinnosti nezničiť údaje v rozsahu (i) čas zverejnenia materiálu, (ii) IP adresa, z ktorej bol materiál zverejnený, (iii) akékoľvek údaje o identifikácii osoby, ktorá uložila materiál, a taktiež to, aby obsah týchto „stránok“ nebol prístupný na území Slovenskej republiky. Od spoločnosti Google žiadal o zamedzenie prístupu k niektorým blogom hostovaným na platforme Blogger a tiež dokumentov verejne hostovaných na platforme Google Docs, ktoré všetky obsahovali tzv. spis Gorila. Rovnako od spoločnosti Google žiadal žalobca o uloženie povinnosti nezničiť určité údaje a tiež znepriístupnenie týchto dokumentov a blogov na území Slovenskej republiky. Obsahovo rovnaké povinnosti žiadal žalobca aj vo vzťahu k blogom hostovaným na platforme spoločnosti Wikidot.

Žalobca svoj návrh odôvodnil tým, že na internetových stránkach odporcov došlo k zverejneniu nepravdivých, resp. pravdu skresľujúcich informácií, čím došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv navrhovateľa podľa § 11 až §13 ObčZSR. Materiál z ktorého zverejnené informácie pochádzajú, je podľa názoru žalobcu „pochybný čo do jeho autenticity“. Právomoc slovenského súdu odôvodnil žalobca tým, že: „Informácie sprístupnené na internetových stránkach odporcov sú prostredníctvom internetu voľne dostupné na území Slovenskej republiky, sú sprístupnené v slovenskom jazyku a začali sa šíriť v širokom rozsahu medzi občanmi Slovenskej republiky a slovenskými médiami. Keďže navrhovateľ má na území Slovenskej republiky trvalé bydlisko, trvale sa tu zdržuje, má tu vytvorené rodinné, priateľské, obchodné a iné spoločenské vzťahy, sprístupnenie vyššie uvedených internetových stránok má negatívny vplyv na osobu navrhovateľa, ktorý sa mieni domáhať ochrany svojich práv i návrhom vo veci samej, aby odporcovia okamžite ukončili sprístupňovanie materiálu na ich internetových stránkach a zabezpečili zmazanie materiálu z ich stránok.“

V predmetnom spore išlo teda zo strany Okresného súdu Bratislava I. o posúdenie právomoci v konaní o vydanie predbežného opatrenia v spore o uplatňovaní nárokov vzniknutých z údajného osobnostno-právneho deliktu. Žalovaný Facebook a Google majú sídlo v USA. Žalovaný Wikidot má sídlo v Poľsku. Na určenie právomoci súdu voči Facebook a Google sa preto aplikovalo vnútroštátne medzinárodné právo súkromné, zákon č. 97/1963 o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej aj „ZMPSP“), zatiaľ čo voči Wikidot úničné nariadenie č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej aj „Brusel I.“).

Pri posudzovaní právomoci slovenského súdu voči poľskej spoločnosti súd dospel k záveru, že má právomoc podľa čl. 5 ods. 3 Brusel I., pričom však návrh následne meritórne zamietol pre nesplnenie zákonných podmienok „pre dočasnú úpravu vzťahov medzi účastníkmi konania navrhnutým predbežným opatrením“. Svoje založenie právomoci podľa čl. 5 ods. 3 Brusel I. však súd vôbec neodôvodnil. Na druhej strane, tak súd

rozhodol úplne v súlade s poslednými závermi Súdneho dvora Európskej únie, ktorý v prípade *eDate Advertising C-161/10 & C-509/09* potvrdil, že „v prípade údajného porušenia práv na ochranu osobnosti obsahom informácií uverejnených na internetových stránkach má osoba, ktorá sa považuje za poškodenú, možnosť podať žalobu o náhradu celej škody, ktorá jej bola spôsobená, buď na súdoch členského štátu, v ktorom je vydavateľ tohto obsahu usadený, alebo na súdy členského štátu, v ktorom sa nachádza centrum jej záujmov“.

Pri posudzovaní právomoci podľa § 37b písm. a) ZMPSP, ktoré obsahuje identické pravidlo ako čl. 5 ods. 3 Brusel I. však súd svoju právomoc odmietol. Ako uviedol: „Z citovaného zákonného ustanovenia je nepochybné, že právomoc slovenského súdu je daná vo veciach nárokov na náhradu škody, čo ale vo vzťahu k návrhu predbežného opatrenia (zamedzenie prístupu k obsahu internetových stránok) a ani k návrhu vo veci samej (ukončenie sprístupňovania materiálu na internetových stránkach a zabezpečenie zmazania materiálu zo stránok), nie je tento prípad.“ Tento záver je o to závažnejší, že dôvodová správa k novele tohto ustanovenia, ako uvádza Jakub Jošt¹, poukazuje na snahu o zjednotenie slovenského medzinárodného práva súkromného a procesného s princípmi toho úničného, t.j. v tomto prípade s čl. 5 ods. 3 Brusel I.

Zdá sa však, že k tomuto „dvojakému metru“ došlo nedopatrením, ktoré má v skutočnosti pôvod v pôvodne zlom preklade čl. 5 ods. 3 Brusel I. Ten totiž pôvodne obsahoval formuláciu, ktorá bola aj základom novelizácie ZMPSP a síce, že „vo veciach **nárokov na náhradu škody** z iného ako zmluvného vzťahu, na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody;“. Tento nesprávne úzky preklad bol odstránený až v roku 2009 korigendom², ktoré ustanovenia konsolidovalo na nasledovné znenie: „vo veciach **nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti**, na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok;“. V zákone o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom však ostala táto formulácia dodnes. Použitím správnych prostriedkov výkladu by sa však nemalo stávať, ako tomu bolo v spore vo veci samej, že aplikácia čl. 5 ods. 3 Brusel I. a § 37b písm. a) ZMPSP, čo do zdržovacích či odstraňovacích nárokov, povedie k dvom odlišným výsledkom. Je zrejmé, že cieľom zákonodarcu bolo zjednotiť aplikačný výsledok ustanovenia vnútroštátneho práva s úničným. Súdy by teda mali ustanoveniu práva § 37b písm. a) ZMPSP pripisovať obsah vyjadrený rozhodnutiami Súdneho dvora EÚ, t.j. autonómny obsah. Je pravdou, že v konkrétnom prípade ide takýto výklad nad rámec prísne jazykového znenia ustanovenia, explicitná vôľa zákonodarcu usilujúca sa o jednotnosť s úničným právom z dôvodu jednoty právneho poriadku ako celku, by však mala mať ako argument prednosť. Takáto deviácia z prísne jazykového znenia by mala byť

1 JOŠT, Jakub. Naozaj „osobitná“ osobitná právomoc slovenských súdov v sporoch z mimozmluvných záväzkov. *Lexforum*. Vydané 21 mája 2012 [cit. 2012-06-04]. Dostupné na: <http://www.lexforum.cz/399>

3Korigendum publikované: Ú. v. EÚ L 301, 17.11.2009, s. 55 – 56.

2 Korigendum publikované: Ú. v. EÚ L 301, 17.11.2009, s. 55 – 56.

přípustná aj z ústavnoprávného hľadiska³. Východisko možno okrem histórie prijatia § 37b písm. a) ZMPSaP nájsť aj v autonómnom chápaní spojenia „nárokov na náhradu škody“ s použitím argumentu *a maiori ad minus* a argumentum *ad absurdum*. Podľa týchto argumentov, ak má slovenský súd mať právomoc vo veci uplatňovania závažnejšieho (náročnejšieho) škodového nároku, o to viac to musí platiť pri uplatnení nárokov menej závažných ako je nárok odstraňovací alebo zdržovací. A tiež, ak sa žalobca môže spravidla⁴ na základe škodového nároku domáhať naturálnej reštitúcie (§ 442 ObčZ), ktorá má účinky odstraňovacieho nároku, bolo by nezmyselné odmietnuť právomoc vo vzťahu k odstraňovaciemu nároku samotnému.

Identifikace uživatelů a data retention

Matěj Myška

Soud	Evropský soudní dvůr
Sp. zn.	C-461/10
Datum	19. 4. 2012
Dostupnost	curia.europe.eu

Právní věta:

Směrnice 2006/24¹ musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání použití vnitrostátní právní úpravy, zavedené na základě čl. 8 směrnice 2004/48/ES², která umožňuje, aby za účelem identifikace konkrétního účastníka nebo uživatele internetu bylo poskytovateli internetového připojení nařízeno, aby majiteli nebo držiteli autorského práva sdělil totožnost účastníka, kterému byla přidělena adresa internetového protokolu (IP), která byla údajně použita při porušení uvedeného práva, neboť taková právní úprava nespadá do věcné působnosti směrnice 2006/24.

Anotace:

Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) v této kauze řešil aktuální otázku identifikace domnělých narušitelů autorských práv ze strany poskytovatelů internetového připojení.

Důvodem pro položení této předběžné otázky byl občanskoprávní spor skupiny švédských vydavatelů audio knih (Bonnier Audio a další) s místním poskyto-

vatelem internetového připojení Perfect Communication Sweden. Blíže neidentifikovaný zákazník tohoto poskytovatele sdílel audioknihy výše uvedených vydavatelů pomocí FTP serverů, čímž dle žalující strany porušili její výlučná autorská práva. Vydavatelům se podařilo zjistit konkrétní IP adresu domnělého narušitele, který v konkrétní okamžik na tento server předmětná díla vložil a požadovali po poskytovateli její identifikaci, tj. konkrétní jméno a adresu. Tento návrh na nařízení sdělení údajů ale společnost Perfect Communication Sweden odmítla s tím, že je takový postup v rozporu s data retention směrnicí. V odvolání ke Svea hovrätt (odvolací soud ve Svea) zároveň navrhla, aby odvolací soud položil předběžnou otázku SDEU, která by vyjasnila, zda data retention směrnice brání tomu, aby údaje na základě ní uchovávané, byly předávány jiným subjektům, než orgánům ve směrnici uvedeným. Soud prvního stupně tento příkaz zrušil, nikoliv však pro rozpor se směrnicí 2006/24, ale proto, že vydavatelství dostatečně neprokázaly skutečné porušení práv duševního vlastnictví. Nato podaly společnosti Bonnier Audio a další kasační opravný prostředek ke švédskému Nejvyššímu soudu, který SDEU položil předběžnou otázku, která měla odstranit pochybnosti, zda unijní právo brání aplikaci národního nařízení, umožňující uložit poskytovateli povinnost identifikovat domnělý subjekt porušující autorská práva.³ Její podstatou je, jak shrnul SDEU, „zda musí být směrnice 2006/24 vykládána v tom smyslu, že brání použití vnitrostátní právní úpravy, zavedené na základě článku 8 směrnice 2004/48, která umožňuje, aby za účelem identifikace konkrétního účastníka nebo uživatele internetu bylo poskytovateli internetového připojení nařízeno, aby majiteli nebo držiteli autorského práva sdělil totožnost účastníka, kterému byla přidělena IP adresa, která byla údajně použita při porušení uvedeného práva, a zda skutečnost, že dotčený členský stát směrnicí 2006/24 dosud neprovedl, třebaže již uplynula k tomu stanovená lhůta, má vliv na odpověď na tuto otázku.“

Odpověď SDEU na předložené otázky byla poměrně prozaická – úprava soukromoprávní identifikace narušitelů autorských práv je dle SDEU zcela mimo věcný rozsah směrnice 2006/24 (bod 45 rozsudku), jejímž cílem je zajistit dostupnost identifikačních údajů pro účely vyšetřování, odhalování a stíhání závažných trestných činů, jakož i jejich poskytování příslušným vnitrostátním orgánům (bod 40 rozsudku). Zároveň označil soud směrnicí 2006/24 za speciální úpravu ke směrnicí 2002/58, která se nadále vztahuje na další uchovávání (např. pro soudní řízení – bod 41 rozsudku).

Po vypořádání se věcným rozsahem data retention směrnice soud přikročil k analýze relevantních ustanovení směrnic 2002/58⁴ a 2004/48 souvisejících s identifikací uživatelů dle IP adres. Zde soud zopakoval své závěry z případů *Promusicae* (C-276/10) a *LSG* (C-557/07). Unijní právo zde ve směrnicí 2004/48 tak v čl. 8 zakotvuje právo majitelů autorských práv na infor-

3 Podľa plenárneho nálezu ÚSČR: „Soud přitom není absolutně vázán doslovným zněním zákonného ustanovení, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit v případě, kdy to vyžaduje ze závažných důvodů účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jenž mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku. Je nutno se přitom vyvarovat libovůle; rozhodnutí soudu se musí zakládat na racionální argumentaci.“ (Pl.ÚS 21/96 ze dne 04.02.1997).

4 Ak sa použije slovenské právo, ale podobný princíp obsahuje väčšina občianskych zákoníkov.

1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006 o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES (dále jen „Směrnice 2006/24“).

2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (dále jen „Směrnice 2004/48“).

3 Jedná se konkrétně o § 53c švédského autorského zákona, které obsahově zhruba odpovídá § 40 českého autorského zákona.

4 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací.